

רמיאק, איך לעשות תכשיט

צילום: חומר אפלאום

בעקבות האבנים היקרות

היבטים פוליטיים לצד זיכרונות אישיים. סוזאן רמיאק, עורכת כתב העת של אגודת הצורפים בצפון אמריקה, מסכמת ביקור בישראל

יובל סער

סוזאן רמיאק הוזמנה בידי עמותת אאירדה לבוא לביקור בן שבוע בישי" ראל בחודש שעבר היא לא תיארה כמה היא יהיה אינטנסיבי. היא השתתפה בין השאר בסיוור בעקבות ארדיכלות הבאואוס בתל אביב וסיוור בים המלח; ביקרה בתערוכות הבוגרים של המה" לקות לצורפות בשנקר, בצלאל והמכון לאמנויות בתל חי, ושל המחלקה לעיצוב תעשייתי במכון טכנולוגי חולון; ביקרה בתערוכת התכשיטים הקבוצתית "תכ" שיט ישראלי 6" במוזיאון ארץ ישראל ובתערוכה "ימים יפים" של זוכת פרס אנרי, שירלי בר אמוץ, במוזיאון תל אביב; ביקרה במוזיאון עין חרוד, מוזיאון אום אל פאחם, מוזיאון ישראל, מוזיאון על התפר ומוזיאון העיצוב חולון.

רמיאק, בת 50, עורכת ב-12 השנים האחרונות את כתב העת "Metalsmith" שמוציאה אגודת הצורפים של צפון אמ" ריקה. הדוקטורט שלה בתולדות האמנות עוסק במופעים השונים בדמותה של ונוס במאה ה-20. לפני כן היא ערכה את הרב" עון של האיגוד האמריקאי לזכוכית, פי" סול וקרמיקה.

מטרת הביקור בישראל היתה להכיר לרמיאק את סצינת הצורפות המקומית, מהלך אופייני של אאירדה, עמותתה של

אספני אומנות דקורטיבית בארצות הברית שהקימו לפני 10 שנים אנדי וצ'ארלס ברונפמן ודייל ודאן אנדרסון כדי לקדם אומנים ישראלים בארצות הברית. "לפני שבאתי לכאן ידעתי שחלק גדול מהאבנים היקרות שמשמשים בהן בתכשיטים בעולם מגיעות מישראל", מספרת רמיאק, "אבל אז באתי וחייפתי אותן, ולא מצאתי".

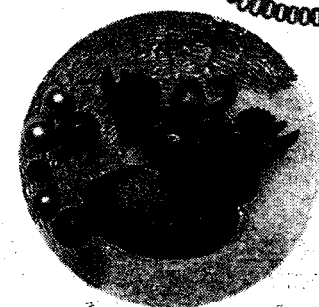
מה עוד ידעת על הסצינה המקומית? "ידעתי שיש בתי ספר טובים לעיצוב בישראל והבנתי שהסצינה איכותית ומתור" חכמת. פירסמנו בעבר כתבה על תערוכת ארבע הצורפות שהוצגה בארצות הברית שכללה את אסתר קנובל, ביאנקה אשל גרשוני, ורד קמינסקי ודגנית שוקן. בהמ" שך פירסמנו גם כתבה על תערוכת יחיד של קמינסקי. כמו כן, דניאל בלאסקו, שא" צר תערוכה במוזיאון היהודי על ריטואלים דתיים חדשים, פירסם אצלנו מאמר על התערוכה שהשתתפו בה כמה יוצרים ישראליים. כך שהכרתי כמה שמות והיה נחמד לפגוש את הפרצופים שמאחורי השמות".

ומה את יודעת עכשיו בסוף הביקור? "הבנתי שהסצינה גדולה, רחבה ומתור" חכמת יותר ממה שחשבתי, והבנתי גם את התפקיד החשוב שיש לבתי הספר לעיצוב בסצינה המקומית. התרשמתי מהאיכות של הבוגרים, במיוחד בהתחשב בכך שא" לה בוגרים של תואר ראשון משום שפרט

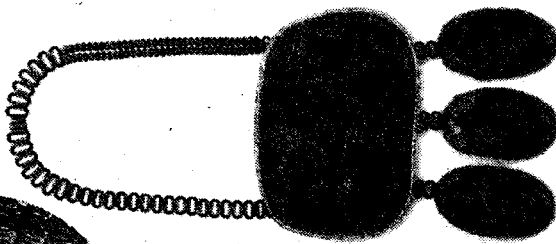
זיהיתי התמקדות בעבודות שמקורן בשא" פתנות עצמית וסיפור אישי. הסטודנטים הכניסו את עצמם לתוך העבודה, מצאו את הדברים שהם הכי רוצים לעשות, מה שחשוב להם, ולא עניין אותם איך זה ית" קבל או אם זה שייך לטרנד כזה או אחר. אלו היו עבודות יותר אינטימיות שבאו לידי ביטוי בצורפות הקלאסית לעומת העבודות בכצלאל ובשנקר שאופיינו בשילוב חומרים מגוון יותר. בתערוכה בשנקר התרשמתי מהמגוון הרחב ומהק" שר הברור לתעשייה. לא שהפריטים היו מסחריים אבל לא הוצגו שם רק פרויקטים ניסיוניים.

"שמחתי גם לגלות שהסטודנטים לא חיקו את המרצים שלהם, דבר שקורה פע" מים רבות. גם לא היה מראה מאפיין לע" בורות של שנקר או של בצלאל. לא כולם השתמשו באותם החומרים ולא היה אפשר לזהות עבודות לפי בתי ספר רק לפי הצד האסתטי או החומרי. ככלל לא ראיתי עבו" דות מרושלות, ולא רק בתערוכות בוגרים. אחת התוצאות של מגמת ה"עשה זאת כע" צמך" היא עבודות מרושלות, כאילו היוצ" רים אומרים לקהל 'אל תטריד אותי עם

מימין ובכיוון השעון: עבודות של דנה חכים וביאנקה אשל גרשוני מתוך התערוכה "תכשיט ישראלי" ועבודה של שירלי בר אמוץ

צילום: בוטז ובלמן

צילום: יגאל פרוד

הפרטים, זה בסך הכל תכשיט קטן. אבל צריך להיות מיומן כדי לעשות תכשיט כמו שצריך. זו פרקטיקה שמחייבת דיוק במיוחד בגלל קנה המידה. כשאתה שם על הגוף שלך תכשיט משהו קורה לגוף שלך, והמשהו הזה מחייב דיוק".

מה ההבדלים בין סצינת הצורפות הצפון-אמריקאית לבין הישראלית? "בארצות הברית יש עשרות בתי ספר ואילו פה הכל מרוכז בשלוש מחלקות. עם זאת יש הבדל בכל הקשור לשימוש בחומ"

רים מההיבט הסביבתי והאקולוגי. החשיבה הידוקה נהייתה מאוד דומיננטית בארצות הברית. היא באה לידי ביטוי בשאלות כמו מאיפה הוזהב שלך מגיע, מאיפה מגיעים שאר החומרים ובפרקטיקות שקשורות למיחזור ואתיקה של שימוש בחומרים. לא הבחנתי בעיסוק מפותח בתחום כאן. מבחי" נת טכנולוגיה, יש בארצות הברית שימוש נרחב יותר בהדפסות תלת ממד אבל גם את זה כמעט לא ראיתי במחלקות לצור" פות. הברל נוסף הוא השימוש בהיסטוריה ובמורשת שבא לידי ביטוי בהחיאה של אורנמנטיקה, מגמה שפחות ראיתי בישי" ראל וקיימת יותר בסצינת הצורפות בא" רצות הברית. בהקשר זה, הביקור במוזיאון ישראל בירושלים היה מרתק. זה ממש גם עדין של צורפות. הכרתי כמובן את הסיפור המקראי אבל רק שם ראיתי בפעם הראשו" נה את העושר ההיסטורי".

מה בכל זאת את יכולה להגיד על מא" פייני הסצינה בישראל?

"שמתי לב שגם אם התוכן של העבו" דות הוא לא בהכרח פוליטי, לא פעם הוא קשור לסוגיות שרלבנטיות למדינה. לדו" גמה, הביאנלה לצורפות שמוצגת במוזיאון ארץ ישראל. לכאורה זהו מהלך אישי: המ" שתתפים בתערוכה התבקשו בידי האוצ" רת נריית גלסון למצוא את 'האני האחר' שלהם ולעצב תכשיט לעצמם. גם פה יש היבט פוליטי ופומבי. כשיעקב קאופמן מעצב תותבים לאף, זה משהו מאוד אישי אבל יש לו גם היבט פוליטי.

"תערוכת היחיד של שירלי בר אמוץ היא גם דוגמה טובה לכך. גם פה זהו פרויקט אישי שנשען על הזיכרונות שיש לה מאירופה, והתוצאה עוסקת לא רק באישי ובדקורטיבי אלא גם בטבע ובעולם האידילי שאות חלקו היא מדי" מיינת ואת חלקו היא זוכרת במעומעם. בתערוכה מוטמע גם הפן האישי וגם הפן ההיסטורי והתרבותי, גם מבחינת התכנים וגם מבחינת החומרים שבהם היא מש" תמשת. רואים חיבור בין משהו סינטיטי שעשוי מפלסטיק לבין העולם הטבעי שלה. יש הרבה משמעות בעבודות שלה. מה שיפה הוא שאתה לא חייב להכיר את ההיסטוריה ואת הפוליטיקה המקומית כדי לראות את זה בעבודה. ככלל היה מעניין לבקר בקיבוץ בסיוור במוזיאון עין חרוד. הביקור עוד להבין את המודל של השיתוף, והנה בר אמוץ עובדת בקיבוץ מעברות ועושה משהו מאוד נחשק, אבל לא בהכרח כדי למכור".

ערך את העמוד: איתמר זהר